

Kommunfullmäktige

Sammanträdesdatum

2017-10-17

KF § 219

Bildande av naturreservatet Mosslunda i Kristianstads kommun

Änr KS 2015/252

Beslut

- Med stöd av 7 kap 4 § miljöbalken förklara föreslaget område som naturreservat. För att trygga syftet med reservatet ska de framtagna föreskrifterna (bilaga 2) och skötselplan (bilaga 3) gälla.

Kommunfullmäktiges behandling

Yrkanden

Anders Tell (S) och Carl-Henrik Henriz (MP) yrkar bifall till Kommunstyrelsens förslag.

Sammanfattning

Mosslunda är ett av Kristianstad kommuns mest värdefulla naturområden. Området ägs och förvaltas av Kristianstads kommun. Området hyser mycket höga botaniska värden med förekomst av drygt tio arter orkidéer och flera naturtyper som pekas ut som prioriterade enligt EU:s habitatdirektiv. Största delen av området är utpekad som ett Natura 2000-område. Området har även höga värden som tätortsnära rekreationsområde. Med utgångspunkt från dessa faktorer har miljö- och hälsoskyddsavdelningen tagit fram ett förslag på beslut och skötselplan för naturreservatet Mosslunda. Handlingarna har remissbehandlats och därefter reviderats utifrån de inkomna synpunkterna. Beslutsförslaget översänds nu till Kommunstyrelsen och därefter till Kommunfullmäktige för fastställande.

mu GR Q.H.

Sammanträdesdatum

Kommunfullmäktige

2017-10-17

Kommunstyrelsens förslag till Kommunfullmäktige

- Med stöd av 7 kap 4 § miljöbalken förklara föreslaget område som naturreservat. För att trygga syftet med reservatet ska de framtagna föreskrifterna (bilaga 2) och skötselplan (bilaga 3) gälla.

Beslutsunderlag

Kommunstyrelsens beslut 2017-09-27 § 197

Kommunstyrelsens arbetsutskotts beslut 2017-09-13 § 192.

Kommunledningskontorets tjänsteutlåtande 2017-08-25.

Naturreservatet Mosslunda karta (bilaga 1).

Naturreservatet Mosslunda inklusive reservatsföreskrifter, förslag (bilaga 2).

Naturreservatet Mosslunda, skötselplan (bilaga 3).

M J.R. Q.H.

Kristianstads
kommun

Naturreservat **MOSSLUNDA**

Beslut 2017-10-17

Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen

Kommunekolog

Ulrika Hedlund

Tfn: 044 - 13 59 43

E-post: Ulrika.hedlund@kristianstad.se

Bildande av naturreservatet Mosslunda i Kristianstads kommun

Änr Ks 2015/252

Kommunens beslut

Med stöd av 7 kap 4 § miljöbalken förklarar Kristianstads kommun det område som utmärkts på kartan i bilaga 1 som naturreservat. Med stöd av 3 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. (1998:1252) fastställer Kristianstads kommun bifogad skötselplan med mål, riktlinjer och åtgärder för reservatets skötsel och förvaltning. I enlighet med 2 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. (1998:1252) ska Kristianstads kommun vara förvaltare av naturreservatet.

Bildande av naturreservatet Mosslanda i Kristianstads kommun, Skåne län

Uppgifter om naturreservatet

Namn	Mosslanda
Natura 2000 ID	SE0420047
Län	Skåne län
Kommun	Kristianstad
Socken	Vä
Gränser	Området är markerat med punktstreckad linje på bifogad karta (bilaga 1)
Fastigheter	Vä 147:2
Läge	Området är beläget ca 5 km sydväst om centrala Kristianstad
Koordinat centralpunkt	Ö: 186740 y: 6205435 (RT90 2,5 gon V)
Naturgeografisk region	Skånes sediment- och horstområden
Natura 2000-habitat	6270 - Artrika torra-friska låglandsgräsmarker av fennoskandisk typ (prioriterad naturtyp enligt Natura 2000) 4030 – Torra hedar 5130 - Enbuskmarker på hedar eller kalkgräsmarker 6410 – Fuktängar med blåttåtel eller starr 7230 – Rikkärr 6230 – Artrika stagg-gräsmarker på sili-katsubstrat (prioriterad naturtyp enligt Natura 2000)
Prioriterade bevarandevärden	Naturbetesmark med lång hävdkontinuitet
Areal	Rik kärlväxtflora
Förvaltare	ca 75 Ha Kristianstads kommun

Kommunens beslut

Med stöd av 7 kap 4§ miljöbalken (1998:808) förklarar Kristianstads kommun det område som utmärkts med punktstreckad linje på bifogad karta (se bilaga 1) som naturreservat.

För att trygga syftet med naturreservatet skall de föreskrifter gälla, som anges nedan med stöd av 7 kap, 5,6 och 30 §§ miljöbalken.

Naturreservatets gränser ska märkas ut i fält enligt Naturvårdsverkets anvisningar.

Syftet med naturreservatet

Syftet med reservatet är att vårda, bevara och utveckla det öppna, traditionellt hävdade beteslandskapet med artrika och särskilt skyddsvärda vegetationstyper. Syftet är även att säkerställa och utveckla områdets stora betydelse som ett täortsnära naturområde med mycket höga värden för det rörliga friluftslivet.

Syftet nås genom att:

- Bevara de vidsträckta, ogödslade naturliga fodermarkerna med lång hävdkontinuitet som är av betydelse för många hävdberoende, hotade och hänsynskrävande växt- och djurarter
- Bevara områdets mångfacetterade karaktär genom att säkerställa de förekommande livsmiljötyperna enligt habitatdirektivet:
  - 6270 - Artrika torra-friska låglandsgräsmarker av fennoskandisk typ (prioriterad naturtyp enligt Natura 2000)
  - 4030 – Torra hedar
  - 5130 - Enbuskmarker på hedar eller kalkgräsmarker
  - 6410 – Fuktängar med blåtåtel eller starr
  - 7230 – Rikkärr
  - 6230 – Artrika stagg-gräsmarker på silikatsubstrat (prioriterad naturtyp enligt Natura 2000)
- Upprätthålla gynnsam bevarandestatus hos förekommande habitat och arter enligt habitatdirektivet
- Utveckla områdets betydelse för det rörliga friluftslivet
- Bevara och utveckla områdets värde från undervisningssynpunkt

Beskrivning av området

Landskap och geovetenskapliga bevarandevärden

Mosslunda är beläget på Kristianstadsslättens sedimentära kritberggrund. Området är flackt och beläget på en medelhöjd om ca 35 möh. Det högsta partiet är beläget i områdets västra del. Jordarten i området kännetecknas av en kalkhaltig, sandig till moig morän som ställvis är ganska blockrik. Moränlagret täcks av lera på vissa

ställena, vilken i framförallt de västra delarna överlagras av grus och sand. På grund av de täta jordarterna står grundvattnet relativt högt i området.

Markanvändning och kulturhistoriska bevarandevärden

Mosslundaområdet har hävdats av människan under mycket lång tid. På områdets högst belägna del finns en bo- och gravplats som härstammar från övergången mellan bronsålder och tidig järnålder (ca 500-400 f Kr). I början av 1800-talet var området en del av Väs utmark, även om vissa delar av området brukades som ängsmark. Kartor från ca 1820 visar att framförallt de centrala och östra delarna av området brukades som ängsmark och hävdades genom slåtter. Norra Mosslundaområdet kom dock efter laga skifte att tillhöra Vä kyrka under Lunds stift och på 1850-talet plöjdes de torra delarna av området upp. Under slutet av 1800-talet och i början av 1900-talet övergick området åter till att bli betesmark. Många av de stengården som finns i området byggdes under denna tid. På den ekonomiska kartan från 1934 syns att det i områdets östra del åter fanns områden som användes som åkermark. Åkermark fanns även i ett öst-västligt bälte i områdets mellersta del. Även i den nordvästra delen av området har det tidigare funnits ett område med åkermark. Resterande delen av området utgjordes av betesmark. Betesmarken saknade troligen träd, men innehöll förmodligen ett relativt stort inslag av olika buskar. På ett flygfoto från 1940-talet är området helt öppet, med undantag för enstaka trädgångar med tall i det område som idag är skog, samt tall- eller granskog nere i den södra delen. Det område som idag är planterat med tall utgjordes vid denna tidpunkt av åkermark. På kartan från 1974 visas att största delen av området användes som betesmark. I norr har under lång tid funnits ett område som kallas Tjörnelucken vilket indikerar en stor förekomst av tjörne, dvs det skånska ordet för buskar som slån, rosor och hagtorn. Här finns än idag åtskilliga taggiga mer eller mindre ogenomträngliga buskage. Beteshävden pågick sedan fram till början av 1980-talet då hävden upphörde. Det uteblivna betet resulterade i att området började växa igen med bla björk och salix. Beteshävden upptogs dock åter 1986 och området har sedan dess, bla genom Kristianstad kommuns försorg, haft en kontinuerlig, ändamålsenlig skötsel

Under 1970-talet lanserades Mosslunda som en lämplig lokalisering för Kristianstads nya soptipp. Ett planförslag avseende en komposteringsanläggning antogs under 1979. Denna plan ersattes sedan med en plan för en komplett deponeringsanläggning. Under 1984 hittades dock ett mycket stort antal göknycklar på Mosslundaområdet. Efter ytterligare inventeringar konstaterades att Mosslunda troligen var Sveriges största fastlandslokal för denna snabbt minskande orkidéart. Senare under året hittades ytterligare 9 orkidéarter. Efter dessa upptäckter begärde Naturskyddsföreningen i Kristianstad att tippet skulle flyttas eller omdisponeras. Samtidigt motsatte sig Luftfartsverket etableringen med utgångspunkt från verksamheten på flygplatsen i Everöd. Sammantaget ledde detta fram till att kommunen beslutade att lösa avfallsfrågan på annat sätt och att inte förlägga avfallsanläggningen till Mosslunda. Naturskyddsföreningen i Kristianstad har under många år arbetat aktivt med att bevara och utveckla områdets höga naturvärden. Bland annat har föreningen genomfört röjningar och återkommande inventeringar. Föreningen har även fallindelade delar av området för att kunna reglera tidpunkten för betessläpp i känsliga områden och för att kunna reglera längden på betesperioden.

Biologiska bevarandevärden

Mosslunda har mycket höga botaniska värden. Den långa hävdkontinuiteten, den stora variationen av vegetations- och naturtyper samt det kalkrika underlaget medför att området hyser ett stort antal kärlväxter varav många är sällsynta och hotade. Inom området förekommer flera naturtyper som pekats ut som prioriterade i EU:s habitatdirektiv. De prioriterade naturtyper som förekommer i området är artrika torra-friska låglandsgräsmarker av fennoskandisk typ (6270) och artrika stagg-gräsmarker på silikatsubstrat (6230). I området förekommer ett stort antal sällsynta och rödlistade arter – bland annat finns 12 olika arter av orkidéer, flockarun, hartmansstarr, huvudtåg, slätterblomma, majviva, tätört, loppstarr, vildlin, kattfot, rosettjungfrulin, backnejlika, puktörne, slättergubbe och stagg.

Fågellivet i området är rikt och bland annat förekommer törnskata, trädlärka, gulärta, enkelbeckasin, gröngöling, storspov och lärkfalk.

Insektslivet inom reservatet är mindre känt och det finns inga egentliga artuppgifter att tillgå. Den rika botaniska mångfalden indikerar dock att många insektsarter troligen trivs i området.

Friluftsliv och tillgänglighet

Mosslunda är ett välkänt tätortsnära naturområde som utnyttjas frekvent för friluftssändamål. Inom området finns markerade stigar som leder besökaren mellan de olika naturtyperna. Området är en etablerad besöksplats inom ramen för Biosfärområde Kristianstads Vattenrike och är skyltat från Mosslunda. Vid området finns en parkering varifrån en stig leder ner mot reservatets norra del. Stigarna sköts av Kristianstads kommun som också utför praktiska skötselåtgärder i området.

Skäl för beslutet

Mosslunda är en artrik, mycket gammal utmarksrelik med lång beteskontinuitet vilket innebär att området har stora biologiska och kulturhistoriska värden. Området hyser flera botaniskt intressanta biotoper och ett stort antal rödlistade och fridlysta växtarter. Artrikedomen är extremt stor med fynd av ca 350 olika växtarter varav 12 orkidéer. Naturtyperna "Artrika torra-friska låglandsgräsmarker av fennoskandisk typ" och "Artrika stagg-gräsmarker på silikatsubstrat", vilka är prioriterade habitat enligt EU, finns representerade inom reservatet. Mosslunda är geologiskt intressant beroende på den kalkrika moränen och det ytliga, lätttrörliga grundvattnet vilket sammantaget ger förutsättningar för områdets rika flora. Vegetationen är känslig för förändringar och störningar i markanvändningen och är beroende av en anpassad hävd. Naturreservatet är av zoologiskt intresse genom förekomst av bland annat lärkfalk, trädlärka, gulärta, törnskata, kalkkärrgrynssnäcka och blåssnäcka. Området är av stor betydelse för det rörliga friluftslivet och utnyttjas flitigt av såväl lokalbefolkning som tillresande besökare.

Mosslunda är också betydelsefullt ur undervisnings- och informationssynpunkt. Mosslunda är en av de etablerade besöksplatserna inom Biosfärområde Kristianstads Vattenrike. Området ingår i Kristianstad kommuns naturvårdsprogram och är i och med detta utpekade som ett av kommunens mest värdefulla naturområden. Området ingår sedan lång tid tillbaka även i den kommunala naturvårdsfonden vilken syftar till att bevara kommunägda områden med höga natur- och rekreativsvärden.

Mosslunda är klassat som riksintresse för naturvård och delar av reservatet är dessutom utpekade som Natura 2000-område enligt habitatdirektivet. Området ingår även i Nationell bevarandeplan för odlingslandskapet och i ”Åtgärdsprogram för bevarande av rikkärr i Skåne”.

Förordnandet är förenligt med grundläggande bestämmelser för hushållning med mark- och vattenresurser samt kommunens översiktsplan. Reservatsbeslutet överensstämmer även med de gällande riktlinjerna för det utpekade Natura 2000-området ”Norra Mosslunda” och med ”Åtgärdsprogram för bevarande av rikkärr i Skåne”. Beslutet ligger även helt i linje med de lokala miljömålen för Kristianstads kommun av vilka det bl.a. framgår att

- Kristianstads kommun ska bevara och utveckla ansvarsnaturmiljöer som sandhed, sandstäpp, kalkrika ädelskogsmiljöer och kalkrika kärr.
- Odlingslandskapet ska vara öppet och variationsrikt med betydande inslag av hävdade naturbetesmarker och slåtterängar, småbiotoper och vattenmiljöer. Odlingslandskapet ska vara en del i en grön infrastruktur och erbjuda livsmiljöer och spridningsvägar för vilda växt- och djurarter.

Av ovan redovisade skäl och med syfte att bevara biologisk mångfald, vårda och bevara värdefulla naturmiljöer samt öka områdets tillgänglighet för det rörliga friluftslivet bör Mosslunda avsättas som naturreservat.

Kristianstads kommun gör bedömningen att ordningsföreskrifterna inom naturreservatet är av så begränsad omfattning att de inte innebär något allvarligt försvårande av utnyttjandet av området i enlighet med vad som gäller enligt allemansrätten.

Kommunen har beaktat inkomna yttranden och synpunkter och finner vid en avvägning mellan enskilda och allmänna intressen i enlighet med 7 kap 25 § miljöbalken att det för att skydda och vårda de värden som beskrivits ovan finns skäl att besluta om att bilda ett naturreservat i området, att besluta om föreskrifter för att skydda området samt fastställa en skötselplan.

Reservatsföreskrifter

A. Föreskrifter med stöd av 7 kap 5 § miljöbalken om inskränkningar i markägares och annan sakägares rätt att förfoga över fastighet inom reservatet.

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar är det förbjudet att:

1. uppföra byggnad, mast eller annan anläggning.
2. anordna upplag
3. bedriva täkt eller annan verksamhet som förändrar områdets topografi och landskapets allmänna karaktär, yt- eller dräneringsförhållanden som att gräva, borra, schakta eller fylla ut,
4. plöja eller omvandla naturlig gräsmark till åker eller kultiverad betesmark
5. plantera eller så gräs, buskar och träd,
6. avverka träd och buskar, gallra, röja eller ta bort dött träd eller vindfälle
7. placera ut bikupor
8. använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel, sätta ut tryckimpregnerade stängselstolpar, stödutfodra eller tillföra växtnäringsämnen, eller jordförbättringsmedel
9. konstbevattna
10. dika
11. hålla djur i betesfållorna under perioden 1/12 – 31/3
12. tillskottsutfodra med undantag för måttlig övergångsutfodring under två veckor efter utsläppet på våren och under två veckor innan installningen sker på hösten. Tillskottsutfodring får endast ske i direkt anslutning till infångningsfålla.
13. uppföra vilthägn
14. bedriva jakt med undantag av skyddsjakt som syftar till att begränsa viltstammar som riskerar att bli en påtaglig olägenhet för skyddsvärda växt- eller djurpopulationer. Förvaltaren fattar beslut om när jaktliga insatser är nödvändiga.
15. dra fram mark- eller luftledning

B. Föreskrifter med stöd av 7 kap 6 § miljöbalken om markägares och annan sakägares skyldighet att tåla visst intrång.

För att tillgodose syftet med reservatet förpliktas markägare och innehavare av särskild rätt till fastighet att tåla att följande anordningar och åtgärder vidtas inom reservatet:

1. röjning, gallring och avverkning av träd och buskar, behandling av gräsvegetation (tuvtåtel mm) genom slaghackning mm inom befintlig betes- och slåttermark såsom närmare anges i fastställd skötselplan
2. skötsel, restaurering och nyskapande av inom området förekommande naturtyper, även innefattandes ex. grävning, plöjning och annan markstörning
3. skötsel av betesmarker innefattande årlig betesdrift, uppsättande och underhåll av stängsel och vattningsanordningar enligt fastställd skötselplan
4. sådd eller inplantering av hotade arter eller deras värdväxter eller av förvaltaren beslutade arter
5. utmärkning av och upplysning om reservatet
6. utförande och underhåll av anläggningar och anordningar för allmänhetens tillgänglighet enligt fastställd skötselplan
7. uppföljning av områdets skötsel och miljöövervakning av växt-, svamp- och djurlivet samt av mark- och vattenförhållanden.

C. Ordningsföreskrifter med stöd av 7 kap 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas samt ordningen i övrigt inom reservatet.

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar är det förbjudet att:

1. skada fast naturföremål eller ytbildning
2. plocka eller gräva upp kärlväxter, mossor, svampar eller lavar
3. bortföra död ved, bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada träd och buskar
4. medföra hund som ej hålls i koppel
5. göra upp eld
6. framföra cykel, motorfordon eller motordrivet fordon förutom i samband med transport av betesdjur

7. tälta eller ställa upp husvagn, husbil eller motsvarande
8. anordna tävling, övning eller lägerverksamhet utan medgivande från reservatsförvaltaren
9. rida
10. fånga eller samla in insekter eller andra djur utan medgivande från reservatsförvaltaren, eller på annat sätt störa djurlivet
11. sätta upp tavla, plakat, affisch, skylt, snitsel eller därmed jämförlig anordning utan medgivande från förvaltaren

Undantag från föreskrifter

Föreskrifterna under A och C utgör ej hinder för;

- de åtgärder som framgår av reservatets syfte och föreskrifterna under B som behövs för att tillgodose syftet med naturreservatet och som utförs av eller på uppdrag av förvaltaren
- uppsättning av informationsskyltar om naturreservatet samt gränsmärken,
- drift och underhåll av vid tidpunkten för detta beslut befintliga ledningar och anläggningar tillhörande kommunen, el-, energi- och teledistributör. Inför utförande av arbete ska samråd ske med kommunen. Vid akut underhållsåtgärd ska samråd ske snarast efter att arbetet inletts.
- måttlig övergångsutfodring under två veckor efter utsläppet av betesdjuren på våren och under två veckor innan installeringen sker på hösten. Tillskottsfodring får endast ske i direkt anslutning till infångningsfälla.
- jakt som syftar till att begränsa viltstammar som riskerar att bli en påtaglig olägenhet för skyddsvärda växt- eller djurpopulationer. Förvaltaren fattar beslut om när jaktliga insatser är nödvändiga.
- rensning, reparation och skötsel av befintliga diken och dräneringsledningar, under förutsättning att åtgärderna sker på ett sätt som minimerar skadorna på kringliggande mark, att rensningsmassor jämnas ut, att åtgärder undviks under fåglarnas häckningstid (mars-juni) samt att åtgärderna föregås av ett samråd med reservatsförvaltaren
- normalt förekommande driftåtgärder på, vid tidpunkten för detta beslut, befintliga vägar för motorfordon inklusive vägkanter och vägdiken. Exempel på driftåtgärder som åsyftas är lagning av mindre beläggningsskador och potthål, röjning och slåtter av vägsränor och rensning av vägtrummor. Större åtgärder ska föregås av samråd med kommunen.

Vid skyddsjakt enligt A 14, gäller undantag från föreskrifterna C 4, 10 och 11. Föreskrifterna gäller ej tjänstemän från kommunen i samband med tillsyns- och förvaltningsuppdrag. Kristianstads kommun får enligt 7 kap 7§ Miljöbalken meddela dispens från föreskrifterna om det finns särskilda skäl.

Upplysningar

Kommunen vill upplysa om att föreskrifterna under C gäller oberoende av om beslutet överklagas samt att även andra lagar, förordningar och föreskrifter än reservatsföreskrifterna gäller för området, exempelvis:

- 7 kap 28a-b §§ miljöbalken med krav på tillstånd för att bedriva verksamhet eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka naturmiljön i ett Natura 2000-område,
- Fridlysningsbestämmelser. Alla vilda fåglar och däggdjur samt deras ägg, ungar och bon är fredade enligt jaktlagen (1987:259). Vissa andra växt- och djurarter är fridlysta enligt 8 kap miljöbalken och artskyddsförordningen.
- Terrängkörningslagen (1975:1313) och terrängkörningsförordningen (1978:594) med vissa förbud mot körning i terräng,
- 15 kap 31 § miljöbalken om förbud mot nedskräpning,
- lokala, kommunala ordningsföreskrifter

Ärendets handläggning

Mosslunda har sedan länge klassats som ett av de mest värdefulla natur- och friluftsområdena i Kristianstads kommun och området finns bland annat med i Kristianstad kommuns naturvårdsprogram. Det har sedan länge varit kommunens intention att skydda området genom kommunal reservatsbildning.

Miljö- och hälsoskyddsavdelningen har upprättat förslag till syfte, föreskrifter och skötselplan.

Markägare, övriga kända sakägare och berörda myndigheter har förelagts att komma med erinringar mot förslaget. Förslaget har efter remissen i vissa avseenden kompletterats och ändrats.

Skötselplan och förvaltning av naturreservatet

Skötselplan

Enligt 3 § förordning (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken ska en skötselplan ingå i varje beslut om bildande av naturreservat. Markdisposition, skötsel och vård samt anläggning och underhåll av anordningar för allmänheten skall ske enligt anvisningarna i skötselplanen. Skötselplanen finns som bilaga till detta beslut, se bilaga 2.

Utmärkningen av reservatet skall utföras av förvaltaren i enlighet med Naturvårdsverkets riktlinjer.

Förvaltning

Kristianstads kommun, C4 Teknik, är förvaltare av naturreservatet. Förvaltningen ska ske med insyn, delaktighet och i nära samråd med markägare, arrendatorer, berörda myndigheter och andra berörda.

Överklagande

Detta beslut kan överklagas till Länsstyrelsen, Förvaltningsenheten, se bilaga 3.

Bilagor

1. Karta med naturreservatets avgränsning
2. Skötselplan
3. Remissammanställning med kommentarer
4. Hur man överklagar

Karta med naturreservatets avgränsning

Skötselplan för naturreservat Mosslanda

Tillhör beslut den 2017-10-17 gällande bildande av naturreservatet Mosslanda i Kristianstads kommun.

Jungfru Marie nycklar
Foto: Christer Neideman

*Göknycklar – en av orkidéerna på Mosslunda
Foto: Sven Birkedal (databasen Sländan)*

Skötselplan för Mosslunda naturreservat

Beslut 2017-10-17

Skötselplan för naturreservatet Mosslunda

Skötselplanen gäller utan tidsbegränsning. En översyn bör göras senast inom 10 år för att bedöma behovet av revidering. Skötselplanen kan även komma att revideras i samband med att bevarandeplanen för Natura 2000-området Norra Mosslunda uppdateras. Skötselplanen har upprättats av Miljö- och hälsoskyddsnämnden i Kristianstads kommun år 2017. Markdisposition, skötsel samt anläggning och underhåll av anordningar för allmänheten skall ske enligt den upprättade skötselplanen, liksom kontroll av skötselåtgärdernas effekt. Naturvårdsförvaltningen ska finansieras enligt den ekonomiska plan som fogas till den fastställda skötselplanen. Omslagsbilden visar Göknycklar vilken är en av de sällsynta orkidéer som förekommer inom Mosslundaområdet.

A. ALLMÄN BESKRIVNING.....	3
1. Administrativa data om naturreservatet.....	3
2. Skäl för beslut.....	4
3. Översiktlig beskrivning av befintliga förhållanden.....	4
3.1 Landskap och geovetenskapliga bevarandevärden	4
3.2 Markanvändning och kulturhistoriska bevarandevärden	5
3.3 Biologiska bevarandevärden.....	5
3.4 Friluftsliv och tillgänglighet	6
B. PLANDEL.....	6
1 Syfte med naturreservatet.....	6
2 Planerad markanvändning och skötsel.....	7
2.1 Generella skötselvillkor.....	7
2.2 Skötselområden.....	8
2.3 Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder.....	15
2.4 Jakt	16
2.5 Utmärkning av reservatets gräns.....	16
3. Anordningar för rekreation och friluftsliv.....	16
3.1 Övergripande mål.....	16
3.2 Tillgänglighet.....	16
3.3 Renhållning.....	17
3.4 Information.....	17
3.5 Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder	17
4. Tillsyn.....	17
5. Dokumentation och uppföljning.....	17
5.1. Dokumentation.....	17
5.2. Uppföljning.....	18
6. Finansiering av naturvårdsförvaltningen.....	18

B

BILAGOR

Bilaga A – Karta med aktuella skötselområden

Bilaga B – Karta med anordningar för rörligt friluftsliv

Bilaga C – Ekonomisk utredning

A. Allmän beskrivning

1. Administrativa data om naturreservatet

Namn	Mosslunda
Natura 2000 ID	SE0420047
Län	Skåne län
Kommun	Kristianstad
Socken	Vä
Gränser	Området är markerat med punktstreckad linje på bifogad karta (bilaga 1)
Fastigheter	Vä 147:2
Läge	Området är beläget ca 5 km sydväst om centrala Kristianstad
Koordinat centralpunkt	Ö: 186740 y: 6205435 (RT90 2,5 gon V)
Naturgeografisk region	Skånes sediment- och horstområden
Natura 2000-habitat	6270 - Artrika torra-friska låglandsgräsmarker av fenoskandisk typ (prioriterad naturtyp enligt Natura 2000) 4030 – Torra hedar 5130 - Enbuskmarker på hedar eller kalkgräsmarker 6410 – Fuktängar med blååtel eller starr 7230 – Rikkärr 6230 – Artrika stagg-gräsmarker på silikatsubstrat (prioriterad naturtyp enligt Natura 2000)
Prioriterade bevarandevärden	Naturbetesmark med lång hävdkontinuitet Rik kärlväxtflora
Areal	ca 75 Ha
Förvaltare	Kristianstads kommun

2. Skäl för beslut

Mosslunda är en artrik, mycket gammal utmarksrelikt med lång beteskontinuitet vilket innebär att området har stora biologiska och kulturhistoriska värden. Området hyser flera botaniskt intressanta biotoper och ett stort antal rödlistade och fridlysta växtarter. Artrikedomen är extremt stor med fynd av ca 350 olika växtarter varav 12 orkidéer. Naturtyperna ”Artrika torra-friska låglandsgräsmarker av fennoskandisk typ” och ”Artrika stagg-gräsmarker på silikatsubstrat”, vilka är prioriterade habitat enligt EU, finns representerade inom reservatet. Mosslunda är geologiskt intressant beroende på den kalkrika moränen och det ytliga, lätttrörliga grundvattnet vilket sammantaget ger förutsättningar för områdets rika flora. Vegetationen är känslig för förändringar och störningar i markanvändningen och är beroende av en anpassad hävd. Naturreservatet är av zoo-logiskt intresse genom förekomst av bland annat lärfa, trädläcka, gulärla, törnskata, kalkkärrsgrynssnäcka och blåssnäcka. Området är av stor betydelse för det rörliga friluftslivet och utnyttjas flitigt av såväl lokalbefolkning som tillresande besökare. Mosslunda är också betydelsefullt från undervisnings- och informationssynpunkt. Mosslunda är en av de etablerade besöksplatserna inom Bisofärområde Kristianstads Vattenrike. Området ingår i Kristianstad kommuns naturvårdsprogram och är i och med detta utpekade som ett av kommunens mest värdefulla naturområden. Förordnandet är förenligt med grundläggande bestämmelser för hushållning med mark- och vattenresurser samt kommunens översiktsplan. Reservatsbeslutet överensstämmer även med de gällande riktlinjerna för det utpekade Natura 2000-området ”Norra Mosslunda” samt med ”Åtgärdsprogram för bevarande av rikkärr i Skåne”. Beslutet ligger även helt i linje med de lokala miljömålen för Kristianstads kommun av vilka det bla framgår att:

- Kristianstads kommun ska bevara och utveckla ansvarsnaturmiljöer som sandhed, sandstapp, kalkrika ädelskogsmiljöer och kalkrika kärr.
- Odlingslandskapet ska vara öppet och variationsrikt med betydande inslag av hävdade naturbetesmarker och slåtterängar, småbiotoper och vattenmiljöer. Odlingslandskapet ska vara en del i en grön infrastruktur och erbjuda livsmiljöer och spridningsvägar för vilda växt- och djurarter.

3. Översiktlig beskrivning av befintliga förhållanden

3.1 Landskap och geovetenskapliga bevarandevärden

Mosslunda är beläget på Kristianstadsslättens sedimentära kritberggrund. Området är flackt och beläget på en medelhöjd om ca 35 möh. Det högsta partiet är beläget i områdets västra del. Jordarten i området kännetecknas av en kalkhaltig, sandig till moig morän som ställvis är ganska blockrik. Moränlagret täcks av lera på vissa ställen, vilken i framförallt de västra delarna överlagras av grus och sand. På grund av de täta jordarterna står grundvattnet relativt högt i området.

3.2 Markanvändning och kulturhistoriska bevarandevärden

Mosslundaområdet har hävdats av människan under mycket lång tid. På områdets högst belägna del finns en bo- och gravplats som härstammar från övergången mellan bronsålder och tidig järnålder (ca 500-400 f Kr). I början av 1800-talet var området en del av Väs utmark, även om vissa delar av området brukades som ängsmark. Kartor från ca 1820 visar att framförallt de centrala och östra delarna av området brukades som ängsmark och hävdades genom slätter. Norra Mosslundaområdet kom dock efter laga skifte att tillhöra Vä kyrka under Lunds stift och på 1850-talet plöjdes de torra delarna av området upp. Under slutet av 1800-talet och i början av 1900-talet övergick området åter till att bli betesmark. Många av de stengärdarna som finns i området byggdes under denna tid. På den ekonomiska kartan från 1934 syns att det i områdets östra del åter fanns områden som användes som åkermark. Åkermark fanns även i ett öst-västligt bälte i områdets mellersta del. Även i den nordvästra delen av området har det tidigare funnits ett område med åkermark. Resterande delen av området utgjordes av betesmark. Betesmarken saknade troligen träd, men innehöll förmodligen ett relativt stort inslag av olika buskar. På ett flygfoto från 1940-talet är området helt öppet, med undantag för enstaka trädgångar med tall i det område som idag är skog, samt tall- eller granskog nere i den södra delen. Det område som idag är planterat med tall utgjordes vid denna tidpunkt av åkermark. På kartan från 1974 visas att största delen av området användes som betesmark. I norr har under lång tid funnits ett område som kallas Tjörneluckykan vilket indikerar en stor förekomst av tjörne, dvs det skånska ordet för buskar som slån, rosor och hagtorn. Här finns än idag åtskilliga taggiga mer eller mindre ogenomträngliga buskage. Beteshävden pågick sedan fram till början av 1980-talet då hävden upphörde. Det uteblivna betet resulterade i att området började växa igen med bla björk och salix. Beteshävden upptogs dock åter 1986 och området har sedan dess, bla genom Kristianstad kommuns försorg, haft en kontinuerlig, ändamålsenlig skötsel

Under 1970-talet lanserades Mosslunda som en lämplig lokalisering för Kristianstads nya sop-tipp. Ett planförslag avseende en komposteringsanläggning antogs under 1979. Denna plan ersattes sedan med en plan för en komplett deponeringsanläggning. Under 1984 hittades dock ett mycket stort antal göknycklar på Mosslundaområdet. Efter ytterligare inventeringar konstaterades att Mosslunda troligen var Sveriges största fastlandslokal för denna snabbt minskande orkidéart. Senare under året hittades ytterligare 9 orkidéarter. Efter dessa upptäckter begärde Naturskyddsföreningen i Kristianstad att tippen skulle flyttas eller omdisponeras. Samtidigt motsatte sig Luftfartsverket etableringen med utgångspunkt från verksamheten på flygplatsen i Everöd. Sammantaget ledde detta fram till att kommunen beslutade att lösa avfallsfrågan på annat sätt och att inte förlägga avfallsanläggningen till Mosslunda. Naturskyddsföreningen i Kristianstad har under många år arbetat aktivt med att bevara och utveckla områdets höga naturvärden. Bland annat har föreningen genomfört röjningar och återkommande inventeringar. Föreningen har även fallindelade delar av området för att kunna reglera tidpunkten för betessläpp i känsliga områden och för att kunna reglera längden på betesperioden.

3.3 Biologiska bevarandevärden

Mosslunda har mycket höga botaniska värden. Den långa hävdkontinuiteten, den stora variationen av vegetations- och naturtyper samt det kalkrika underlaget medför att området hyser ett stort antal kärlväxter varav många är sällsynta och hotade. Inom området förekommer flera naturtyper

som pekas ut som prioriterade i EU:s habitatdirektiv. De prioriterade naturtyper som förekommer i området är artrika torra-friska låglandsgräsmarker av fennoskandisk typ (6270) och artrika stagg-gräsmarker på silikatsubstrat (6230). I området förekommer ett stort antal sällsynta och rödlistade arter – bland annat finns 12 olika arter av orkidéer, flockarun, hartmansstarr, huvudtåg, slätterblomma, majviva, tätört, loppstarr, vildlin, kattfot, rosettjungfrulin, backnejlika, puktörne, slättergubbe och stagg.

Fågellivet i området är rikt och bland annat förekommer törnskata, trädlärka, gulärta, enkelbeckasin, gröngöling, storspov och lärkfalk.

Insektslivet på Mosslanda är dåligt inventerat och det finns inga egentliga artuppgifter att tillgå. Den rika botaniska mångfalden indikerar dock att många insektsarter troligen trivs i området.

3.4 Friluftsliv och tillgänglighet

Mosslanda är ett välkänt tätortsnära naturområde som utnyttjas frekvent för friluftsändamål. Inom området finns markerade stigar som leder besökaren mellan de olika naturtyperna. Området är en etablerad besöksplats inom ramen för Biosfärområde Kristianstads Vattenrike och är skyltat från Mosslanda. Vid området finns en parkering varifrån en stig leder ner mot reservatets norra del.

B. Plandel

1. Syfte med naturreservatet

Syftet med reservatet är att vårda, bevara och utveckla det öppna, traditionellt hävdade beteslandskapet med artrika och särskilt skyddsvärda vegetationstyper. Syftet är även att säkerställa och utveckla områdets stora betydelse som ett tätortsnära naturområde med mycket höga värden för det rörliga friluftslivet. Mosslanda är klassat som riksintresse för naturvård och delar av reservatet är dessutom utpekad som Natura 2000-område enligt habitatdirektivet. Området ingår även i Nationell bevarandeplan för odlingslandskapet och i ”Åtgärdsprogram för bevarande av rikkärr i Skåne”. Området ingår sedan lång tid tillbaka även i den kommunala naturvårdsfonden vilken syftar till att bevara kommunägda områden med höga natur- och rekreationsvärden.

Syftet med reservatet är att:

- Bevara de vidsträckta, ogödslade naturliga fodermarkerna med lång hävdkontinuitet som är av betydelse för många hävdberoende, hotade och hänsynskrävande växt- och djurarter
- Bevara områdets mångfacetterade karaktär genom att säkerställa de förekommande livsmiljötyperna enligt habitatdirektivet:
  - 6270 - Artrika torra-friska låglandsgräsmarker av fennoskandisk typ (prioriterad naturtyp enligt Natura 2000)
  - 4030 – Torra hedar
  - 5130 - Enbuskmarker på hedar eller kalkgräsmarker

- 6410 – Fuktängar med blåttåtel eller starr
  - 7230 – Rikkärr
  - 6230 – Artrika stagg-gräsmarker på silikatsubstrat (prioriterad naturtyp enligt Natura 2000)
- Upprätthålla gynnsam bevarandestatus hos förekommande habitat och arter enligt habitatdirektivet
  - Utveckla områdets betydelse för det rörliga friluftslivet
  - Bevara och förstärka områdets värde från undervisningssynpunkt

2. Planerad markanvändning och skötsel

I huvuddelen av reservatet ska grundskötseln bedrivas genom betesdrift, vilken är den huvudsakliga hävdformen i området sedan mycket lång tid tillbaka. På delar av de fuktigaste områdena kan slåtter med fördel bedrivas som alternativ hävdform. På de torra hedpartierna bör bränning vara en regelbundet återkommande del av skötseln. Målet är att Mosslanda ska få en skötsel som upprätthåller och förstärker den biologiska mångfalden med en representativ flora och fauna, samtidigt som områdets kulturmiljövärden bevaras och tydliggörs.

2.1 Generella skötselvillkor

Reservatets olika delområden omfattas av specifika skötselvillkor (vilka preciseras i stycket ”2.2 – Skötselområden”), men också av ett antal generella skötselvillkor:

- Marken ska skötas så att ingen skadlig ansamling av förna kan ske – om hävden är för svag ansamlas förna vilket kan resultera i en uppluckring av grässvålen. Fjolårsgräset är oaptitligt för djuren och hindrar groning och tillväxt av nya gräs och örter, vilket på sikt ger ett försämrat bete och skadar markens natur- och kulturmiljövärden.
- Grässvålen ska årligen vara väl avbetad – Arealen välhävdad naturbetesmark har minskat kraftigt i landet under de senaste hundra åren. Av denna anledning är det mycket viktigt att de områden som finns kvar bevaras genom en fortsatt god hävd. Hela området ska därför betas och utsättas för ett betestryck vilket leder till att inget fjolårsgräs står kvar och orsakar ansamling av förna. Även mindre smakliga växter såsom tuvtåtel och tåg skall vara tydligt betespåverkade i de fall de förekommer.
- Träd och buskar av igenväxningskaraktär ska undanröjas årligen – om hävden av betesmarken minskar kommer träd och buskar av igenväxningskaraktär att uppträda (lövsly). Detta leder till en minskad ljustillgång och att betes- och slåtterängsarter ersätts av mer skuggtåliga arter.
- Åtgärder som kan skada markens natur- och kulturmiljövärden får inte utföras – produktionshöjande åtgärder såsom gödsling och spridning av drank missgynnar de arter som är anpassade till de naturligt näringsfattiga förhållanden som råder på betesmarken. Området får inte heller behandlas med bekämpningsmedel, konstbevattas, dikas eller stenröjas.
- Tillskottsutfodring är ej tillåten med undantag för övergångsutfodring vid betessläpp och installering – vid tillskottsutfodring ersätts de vegetationstyper som visar på långvarig beteshävd med vegetationstyper som tål intensivt tramp och som gynnas av den gödslingseffekt som utfodringen leder till. Tillskottsutfodring får endast ske i direkt anslutning till infångningsfållan.

2.2 Skötselområden

Området har delats in i 6 olika skötselområden som visas på kartan i bilaga 1:

- 1. Öppen naturbetesmark**
- 2. Betesmark med stort inslag av buskar (Tjörnelyckan)**
- 3. Hedmark**
- 4. Fuktäng/Slåttermark**
- 5. Rikkärr**
- 6. Skog/trädbevuxna stråk**

1. Öppen naturbetesmark

Areal: 42 ha

Beskrivning:

Artrik torr-frisk låglandsgräsmark med förekomst av arter såsom brudbröd, kattfot, ängsvädd, rosettjungfrulin, rödkämpar, klasefibbla solvända, blåsuga, flockarun, backnejlika, solvända, trift, gulmåra, gökärt, bockrot, gullviva och slåttergubbe. I mer höglänta torrare partier finns arter som t.ex. tjärblomster, puktörne, backsippa, småfingerört, vårvicker, jungfrulin, backtimjan och knägräs. Inom området finns en större betesfälla där djuren släpps in den 15/7 med hänsyn till de förekommande floravärdena.

Kvalitetsmål och gynnsam bevarandestatus

- Utbredningen av välhävdd naturbetesmark skall omfatta samtliga 42 ha och hävdas genom betesdrift
- Området ska ha en representativ artsammansättning och bl a hysa jungfrulin, flockarun, backnejlika, gullviva, slåttergubbe, puktörne, backsippa och backtimjan.
- Vid betessäsongens slut ska fältskiktet vara väl nedbetat.
- Betesmarken ska ha en sådan artsammansättning att en eller ett fåtal arter inte tillåts dominera på bekostnad av mer lågvuxna, konkurrenskänsliga arter.
- Partier med blottad sand/jord ska förekomma inom området.
- Utbredningen av buskar såsom rosor och hagtorn ska maximalt omfatta ca 5% av ytan

Skötselåtgärder och skötselmål

- Samtliga 42 Ha betesmark ska hävdas genom bete med i första hand nötkreatur varje år. Nötbetet kan med fördel kompletteras med hästbete. Betesdriften ska ske så att all vegetation är väl nedbetad vid vegetationsperiodens slut varje år. Även mindre smaklig vegetation ska vara tydligt betespåverkad.
- Blomsterfällan i skötselområdets centrala del ska betas från och med den 15/7 varje år
- Betesputsning av kvarstående ratade växter såsom tuvtåtel, tistlar och skräppor ska ske regelbundet. En eller ett fåtal arter ska inte tillåtas dominera på bekostnad av mer lågvuxna, konkurrenskänsliga arter.
- Bränning kan användas i området nära rikkärnsytorna för att minska förekomsten av bredbladiga gräs.
- Partier med blottad sand ska etableras och upprätthållas inom området.
- Regelbunden röjning av igenväxningsvegetation ska utföras. Förekommande buskage ska hindras från att växa samman och får maximalt uppta ca 5 % av ytan.

2. Betesmark med stort inslag av buskar (Tjörnelyckan)

Areal: 5,5 ha

Beskrivning:

Betesmark med inslag av taggiga buskar och träd (tjörne på skånska). I skogsbrynet finns en gammal boplats från slutet av bronsåldern (ca 500-400 f.kr.)

Kvalitetsmål och gynnsam bevarandestatus

- Utbredningen av välhävdd naturbetesmark skall omfatta samtliga 5,5 ha och hävdas genom betesdrift
- Utbredningen av buskar såsom rosor och hagtorn ska tillåtas vara högre än i resterande delen av reservatet.
  - Buskarna bör dock inte täcka mer än ca 25 % av ytan.
  - Buskagen ska vara väl avgränsade från varandra och inte ha karaktären av ogenomträngliga barriärer
  - Buskagen ska vara av olika storlek – såväl solitära buskar som större grupper ska finnas i området
- Vid betessäsongens slut ska fältskiktet vara väl avbetat
- Betesmarken ska ha en sådan artsammansättning att en eller ett fåtal arter inte tillåts dominera på bekostnad av mer lågvuxna, konkurrenskänsliga arter.

Skötselåtgärder och skötselmål

- Samtliga 5,5 Ha betesmark ska hävdas genom bete med i första hand nötkreatur varje år. Nötbetet kan med fördel kompletteras med hästbete. Betesdriften ska ske så att all vegetation är väl avbetad vid vegetationsperiodens slut varje år. Även mindre smaklig vegetation ska vara tydligt betespåverkad.
- Betesputsning av kvarstående ratade växter såsom tuvtåtel, tistlar och skräppor ska ske regelbundet. En eller ett fåtal arter ska inte tillåtas dominera på bekostnad av mer lågvuxna, konkurrenskänsliga arter.
- Istandsättningsröjning ska genomföras så att det befintliga buskskiktet reduceras. Buskröjningen ska utföras så att buskagen är väl avgränsade från varandra och inte upplevs som ogenomträngliga barriärer. Buskröjningen ska även utföras så att de kvarvarande buskagen har olika storlek och sammansättning. Åtgärderna ska endast utföras i de områden som inte omfattas av miljöstöd.
- Regelbunden röjning av igenväxningsvegetation ska utföras.
  - De förekommande buskagen ska hindras från att växa samman och får inte vara större än 10 meter i diameter.
  - Röjning av buskage kan med fördel ske på ett försöksbaserat sätt. Exempelvis kan röjning ske inom en avgränsad testyta där vegetationen slås flera gånger per säsong. På så sätt kan skötseln i området bidra till metodutveckling och ny kunskap om lämpliga skötselmetoder.

3. Hedmark

Areal: 5,5 ha

Beskrivning:

I reservatets södra del finns mindre områden med hedkaraktär vilka domineras av ljung, knägräs och stagg. På en viss del av området förekommer tall. En liten yta med stagghed finns i anslutning till den torra heden. Här växer stagg, borsttåg, knägräs, granspira och St. Pers nycklar.

Kvalitetsmål och gynnsam bevarandestatus

- Utbredningen av välhävdd naturbetesmark skall omfatta samtliga 5,5 ha och hävdas genom betesdrift
- Området ska ha en representativ artsammansättning och bl a hysa livskraftiga populationer av stagg, knägräs, granspira och St. Pers nycklar
- Vid betessäsongens slut ska fältskiktet vara väl avbetat
- Betesmarken ska ha en sådan artsammansättning att en eller ett fåtal arter inte tillåts dominera på bekostnad av mer lågvuxna, konkurrenskänsliga arter.
- Ytor med blottad jord bör förekomma i området
- Den torra heden (4030) skall ha ett mycket begränsat träd- och buskskikt med en krontäckning på max 5 %.
- Enbuskmarken (5130) skall ha ett träd- och buskskikt med max 25 %
- Förekommande buskage ska hindras från att växa samman och blommande buskar såsom hagtorn och rosenbuskar ska förekomma omväxlande med öppen solbelyst mark

Skötselåtgärder och skötselmål

- Samtliga 5,5 Ha betesmark ska hävdas genom bete med i första hand nötkreatur varje år. Nötbetet kan med fördel kompletteras med hästbete. Betesdriften ska ske så att all vegetation är väl avbetad vid vegetationsperiodens slut varje år. Även mindre smaklig vegetation ska vara tydligt betespåverkad.
- Betesputsning av kvarstående ratade växter såsom tuvtåtel, tistlar och skräppor ska ske regelbundet. En eller ett fåtal arter ska inte tillåtas dominera på bekostnad av mer lågvuxna, konkurrenskänsliga arter.
- Regelbunden röjning av igenväxningsvegetation ska utföras. Förekommande buskage ska hindras från att växa samman och får maximalt uppgå till ca 5 m i diameter.
- Bränning kan tillämpas för att gynna de arter som är beroende av denna hävdform. Bränningen bör ske ofta, på små delytor spridda i hedområdet för att säkerställa att det finns ytor i alla stadier i bränningscykeln tillgängliga varje år för insekter som är gynnade av bränning.
- Markstörning bör utföras regelbundet för att garantera att blottad, solexponerad jord finns tillgänglig för de arter som gynnas av detta

4. Fuktäng/Slåttermark

Areal: 5,5 ha

Beskrivning:

Den centrala delen av reservatet har en flora som indikerar tidigare slätter. Arter som darrgräs, ängsskära, nattviol, rödklint, hirsstarr, göknycklar, Jungfru Marie nycklar, låsbräken, svinrot, vitsippa, kattfot, ängsskallra, St.Pers nycklar och blåsuga förekommer i området. I området finns en mindre betesfålla. I betesfållan finns många arter som gynnas av ett senare betessläpp och djuren släpps därför in först 15 juli. Kristianstads kommun står sedan många år för skötseln av de aktuella fållorna eftersom skötselåtgärderna bedömts gå utöver det som kan krävas av arrendatorn. I området förekommer gulärta och storspov.

Kvalitetsmål och gynnsam bevarandestatus

- Utbredningen av välhävdad fuktäng skall omfatta samtliga 5,5Ha och hävdas genom slätter och/eller betesdrift
- Området ska ha en representativ artsammansättning och bl a hysa livskraftiga populationer av ängsskära, göknycklar, låsbräken, darrgräs, loppstarr, vildlin, ormtunga och Jungfru Marie nycklar.
- Vid betessäsongens slut ska fältskiktet vara väl nedbetat och ha en höjd på ca 5-10 cm
- Fuktängen ska ha en sådan artsammansättning att en eller ett fåtal arter inte tillåts dominera på bekostnad av mer lågvuxna, konkurrenskänsliga arter.
- Buskar av igenväxningstyp ska inte förekomma i de hävdade fuktängsområdena
- De för fuktängen typiska fågelarterna gulärta och storspov ska förekomma i livskraftiga populationer i området.

Skötselåtgärder och skötselmål

- Samtliga 5,5 Ha fuktäng ska hävdas genom slätter och/eller bete varje år.
- Slätter/bete i betesfållan ska ske med start den 15 juli varje år. Försök kan ske med omväxlande tidigt och sent betessläpp för att försöka minska förekomsten av bredbladiga gräs.
- Om slätter tillämpas ska behandlingen upprepas under säsongen eller efterbete bedrivs för att säkerställa att vegetationen hålls kortvuxen.
- Höet ska avlägsnas från området efter slåttern
- Om bete tillämpas ska detta ske så all vegetation är väl nedbetad vid vegetationsperiodens slut varje år. Även mindre smaklig vegetation ska vara tydligt betespåverkad.
- Betesputsning av kvarstående ratade växter såsom tuvtåtel, tistlar och skräppor ska ske regelbundet. En eller ett fåtal arter ska inte tillåtas dominera på bekostnad av mer lågvuxna, konkurrenskänsliga arter.
- Regelbunden röjning av igenväxningsvegetation ska utföras.
- Betesputsning och tuvbearbetning får användas för att möjliggöra slätter eller förbättra betet

5. Rikkärr

Areal: 2,5 ha

Beskrivning:

Inom reservatet finns flera rikkärr. Troligen har de fuktigaste ängsmarkerna i de centrala delarna av området aldrig konstgödslats. Marken är kalkrik och har ett ytligt liggande grundvatten. Rikkärrspartierna hyser ett stort antal sällsynta och hotade växtarter såsom ängsnycklar, honungsblomster, hartmansstarr, agnsäv, plattsäv, småvänderot, slåtterblomma, majviva och kärrsilja. I rikkärren förekommer även de typiska arterna fetbålmossa, späd skorpionmossa och grov gulmossa. I området förekommer även flera sällsynta mollusker – bla kalkkärrgrynsnäcka och större blåssnäcka. Båda arterna är rödlistade. Kalkkärrgrynsnäcka ingår i EU:s art- och habitatdirektiv.

Kvalitetsmål och gynnsam bevarandestatus

- Utbredningen av välhävdat rikkärr skall omfatta samtliga 2,5 ha och hävdas genom slåtter och/eller betesdrift
- De för rikkärren (7230) typiska arterna hartmansstarr, slåtterblomma, tätört och majviva ska förekomma i stabila populationer i området.
- Samtliga förekommande orkidéarter ska förekomma i stabila populationer i området
- Kalkkärrgrynsnäcka och Större blåssnäcka ska förekomma i stabila populationer i området
- Vid betessäsongens slut ska fältskiktet vara väl avbetat och ha en höjd på ca 5-20 cm
- Rikkärren ska ha en sådan artsammansättning att en eller ett fåtal arter inte tillåts dominera på bekostnad av mer lågvuxna, konkurrenskänsliga arter.
- Buskar av igenväxningstyp ska inte förekomma i rikkärren. Dock bör enstaka videbuskage lämnas orörda eftersom vide gynnar de förekommande snäckorna.

Skötselåtgärder och skötselmål

- Samtliga 2,5 Ha rikkärr ska hävdas genom slåtter och/eller bete varje år.
- Eventuell slåtter bör ske mellan 15 augusti-30 september
- Höet ska avlägsnas från området efter slåttern
- Efter den första slåttern ska behandlingen upprepas eller efterbete bedrivs för att säkerställa att vegetationen hålls kortvuxen.
- Om bete tillämpas ska detta ske så all vegetation är måttligt avbetad vid vegetationsperiodens slut varje år. Även mindre smaklig vegetation ska vara tydligt betespåverkad.
- Manuell eller motormanuell röjning av kvarstående ratade växter såsom tuvtåtel, tistlar och skräppor ska ske regelbundet. En eller ett fåtal arter ska inte tillåtas dominera på bekostnad av mer lågvuxna, konkurrenskänsliga arter.
- Regelbunden manuell eller motormanuell röjning av igenväxningsvegetation ska utföras.

- Bränning kan provas i de områden där mycket fjolårsgräs finns kvar och där bredbladiga gräs dominerar
- Tuvbearbetning kan provas i delar av ytorna för att möjliggöra slåtter

6. Skog/trädbevuxna stråk

Areal: 12 ha

Beskrivning:

Mosslunda utgörs till största delen av ett öppet beteslandskap. I områdets mellersta del löper emellertid ett trädbevuxet stråk i öst-västlig riktning. Stråket domineras av ett tätt tallbestånd i den västra delen medan lövinslaget ökar österut. I reservatets östra del finns dessutom ett mindre parti med fuktlövskog som domineras av björk, salix och al. I den östra delen finns även en betesfålla som utgörs av en glesare lucka i trädbeståndet. Fållan öppnas för betesdjuren först den 15 juli. På flygfoto från 1940-talet är området helt öppet, med undantag för enstaka träddungar med tall i det område som idag är skog, samt tall- eller granskog nere i den södra delen. Inom de trädbevuxna partierna finns ett oftast mycket tätt buskskikt. Träden är av värde som skydd för betesdjuren och är liksom buskagen betydelsefulla för fågelfaunan. Äldre solbelysta träd, liksom lågor, är dessutom av stort värde för insektsfaunan.

Kvalitetsmål och gynnsam bevarandestatus

- Det trädbevuxna området skall hävdas genom betesdrift
- Det trädbevuxna stråket ska vara mycket glest för att inte upplevas som en barriär mellan områdets norra och södra del.
- De förekommande träden i stråket ska vara av olika åldersklass och trädslag. Lövträd ska dock dominera.
- Buskskiktet inom stråket ska utgöras av spridda buskage som inte har karaktären av sammanhängande partier.
- Skogspartiet i reservatets östra del ska utgöras av en luckig, åldersblandad fuktlövskog

Skötselåtgärder och skötselmål

- Samtliga 12 Ha ska hävdas genom bete varje år.
- Trädskiktet i det tallbevuxna, centrala stråket bör successivt glesas ut. Gamla och grova träd ska dock sparas, liksom en del av de förekommande buskagen. Stråket ska ha en varierad struktur där luckor förekommer omväxlande med tätare partier.
- Partiet med fuktlövskog i reservatets östra del bevaras orört och lämnas till fri utveckling.

2.3 Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder

Av de skötselåtgärder som nämnts i stycket 2.1 *Skötselområden* är det angeläget att följande åtgärder prioriteras och genomförs så fort som möjligt:

- Det är angeläget att buskskiktet i skötselområde 1 – Tjörnelyckan reduceras kraftigt i enlighet med kvalitets- och skötselmålen. Den röjningsinsats som förvaltaren ansvarar för omfattar endast de områden som inte ingår i arrendatorns miljöstödsåtagande. Åtgärden ska genomföras som en istandsättningsåtgärd och området ska därefter skötas inom ramen för arrendatorns miljöstöd.
- Röjningsåtgärder är nödvändiga framförallt i reservatets ytterdelar där uppslaget av bland annat rosor är mycket kraftigt. Röjningen bör utföras genom att buskarna maskinellt lyfts upp med rötterna. Den röjningsinsats som förvaltaren ansvarar för omfattar endast de områden som inte ingår i arrendatorns miljöstödsåtagande. Åtgärden ska genomföras som en istandsättningsåtgärd och området ska därefter skötas inom ramen för arrendatorns miljöstöd.

Istandsättningsåtgärder

Skötselåtgärd	När	Var	Vem	Prioritet
Kraftig reduktion av buskskiktet i de delar som inte omfattas av miljöstöd	Omgående	Skötselområde 1	Förvaltaren	1
Buskröjning i reservatets ytterdelar som inte omfattas av miljöstöd	Omgående	Skötselområde 2-3	Förvaltaren	1
Gränsmarkering	Omgående	Reservatsgränsen	Förvaltaren	1
Avverkning/utglesning	Avgörs av förvaltaren	Skötselområde 6 och 7	Förvaltaren	2

Löpande skötsel

Skötselåtgärd	När	Var	Vem	Prioritet
Betesdrift	Årligen	Skötselområde 1-6	Brukaren	1
Röjning av buskar av igenväxningskaraktär (i enlig-	Årligen	Skötselområde 1-6	Brukaren	1

het med arrendators miljöstödsåtagande)				
Röjning av igenväxningsvegetation i florafällorna (där åtgärderna bedöms gå utöver vad som kan krävas inom ramen för miljöstöden)	Årligen	1,4-6	Förvaltaren	1
Manuell/motormanuell röjning av ratade växter	Vid behov	Skötselområde 1-6	Brukaren	2
Naturvårdsbränning	Avgörs av förvaltaren	Skötselområde 3	Förvaltaren	2

2.4 Jakt

Enligt föreskrifterna är det förbjudet att jaga i reservatet, annat än för att begränsa viltstammar som riskerar att bli en påtaglig olägenhet för skyddsvärda växt- eller djurpopulationer. Förvaltaren fattar beslut om när jaktliga insatser bedöms nödvändiga.

2.5 Utmärkning av reservatets gräns

Reservatsgränsen ska markeras i enlighet med Naturvårdsverkets riktlinjer.

3. Anordningar för rekreation och friluftsliv

3.1 Övergripande mål

Ett av ändamålen med reservatsbildningen är att bevara ett område som är av stor betydelse för det rörliga friluftslivet och att ytterligare förbättra dess tillgänglighet. Mosslunda är också betydelsefullt från undervisnings- och informationssynpunkt. Mosslunda är en av de etablerade besöksplatserna inom Biosfärområde Kristianstads Vattenrike.

3.2 Tillgänglighet

Naturreseptatet Mosslunda nås enklast genom att köra längs E22 söder om Kristianstad. Ca 1 km norr om Nöbbelöv finns en skylt ”Mosslunda”. Då man svängt av kör man ca 2,5 km innan man svänger höger mot ”Mosslunda” och sedan passerar under motorvägen. Omedelbart efter underfarten finns ytterligare en skylt till höger, ”Mosslunda-Vä utmark”. Efter ytterligare ca 500 m når fram till parkeringen. Från parkeringen vandrar man söderut och når in i reservatet via det område som

kallas ”Tjörnelyckan”. Inom reservatet finns en markerad vandringsled. Syftet med den markerade leden är att underlätta tillgängligheten och belysa områdets olika värden.

3.3 Renhållning och sanitära anordningar

Inga anordningar finns i dagsläget. Det bedöms inte heller som nödvändigt att iordningställa detta.

3.4 Information

En informationstavla rörande naturreservatet ska tas fram av Kristianstads kommun och sättas upp enlighet med kartan ”Anordningar friluftsliv”.

3. 5 Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder

- Stängselövergångarna underhålls årligen.
- Vandringsleden och markeringsstolparna ses över årligen
- I anslutning till huvudentrén vid parkeringen (se karta Friluftsliv) ska en informationstavla om reservatet sättas upp. Platsen är vald för att ge besökarna en naturlig entré till området och för att ge en omedelbar känsla för områdets speciella karaktär.

Istandsättningsåtgärder

Skötselåtgärd	När	Var	Vem	Prioritet
Framtagande och uppsättning av informationstavla	Omgående	Enligt karta	Förvaltaren	1

Löpande skötsel

Skötselåtgärd	När	Var	Vem	Prioritet
Underhåll av anordningar för rörligt friluftsliv	Årligen	Skötselområde 1-4	Förvaltaren	1

4. Tillsyn

Miljö- och hälsoskyddsnämnden i Kristianstads kommun ska bedriva tillsyn över naturreservatet. I tillsynen ingår att se till att reservatsföreskrifterna följs.

5. Dokumentation och uppföljning

5.1 Dokumentation

Varje år ska dokumentation över genomförda skötselåtgärder upprättas.

5.2 Uppföljning

Uppföljning av skötsel mål: Förvaltaren ska regelbundet följa upp skötsel mål och skötselåtgärder tillsammans med arrendatorn.

Uppföljning av kvalitetsmål och gynnsam bevarandestatus:

Uppföljning av vegetationsstruktur och de olika vegetationstypernas utbredning bör ske i slutet av betessäsongen vartannat år. Områdena med rikkärr ska undersökas vart femte år för att dokumentera och säkerställa utbredningen och förekomsten av typiska rikkärrarter och i övrigt bedöma betestrycket. Uppföljningen ska utföras av Kristianstads kommun.

Anläggningar för det rörliga friluftslivet ska kontrolleras årligen. Kontrollen ska bland annat innefatta skyltar och ledmarkeringar.

6. Finansiering av naturvårdsförvaltningen

6.1 Ekonomisk ansvarsfördelning

För finansiering av områdets löpande beteshävd bör miljöstöd eller motsvarande sökas av brukarna i första hand. Skötselåtgärder för bevarande av naturvärden som går utöver de skötselvillkor som anges för miljöstöd finansieras av Kristianstads kommun, liksom skötseln av anordningar för det rörliga friluftslivet, underhåll av informationsskyltar och gränsmarkeringar. Kristianstads kommun har erhållit LONA-bidrag för gränsmarkering och framtagande av reservatsskyltar. Inom kommunägd mark sker sedan många år ett omfattande naturvårdsarbete med skötsel av marker med höga naturvärden. Mosslanda omfattas redan i dag av detta skötselarbete och ingår således i den budget som Tekniska nämnden upprättat för skötsel av värdefulla naturområden. Kostnader för istandsättningsåtgärder och löpande skötselåtgärder beskrivs översiktligt i stycke 6.3 och 6.4 och mer detaljerat i Bilaga C.

6.2 Uppföljning av kostnader

Görs årligen av reservatsförvaltaren.

6.3 Kostnader för istandsättningsåtgärder

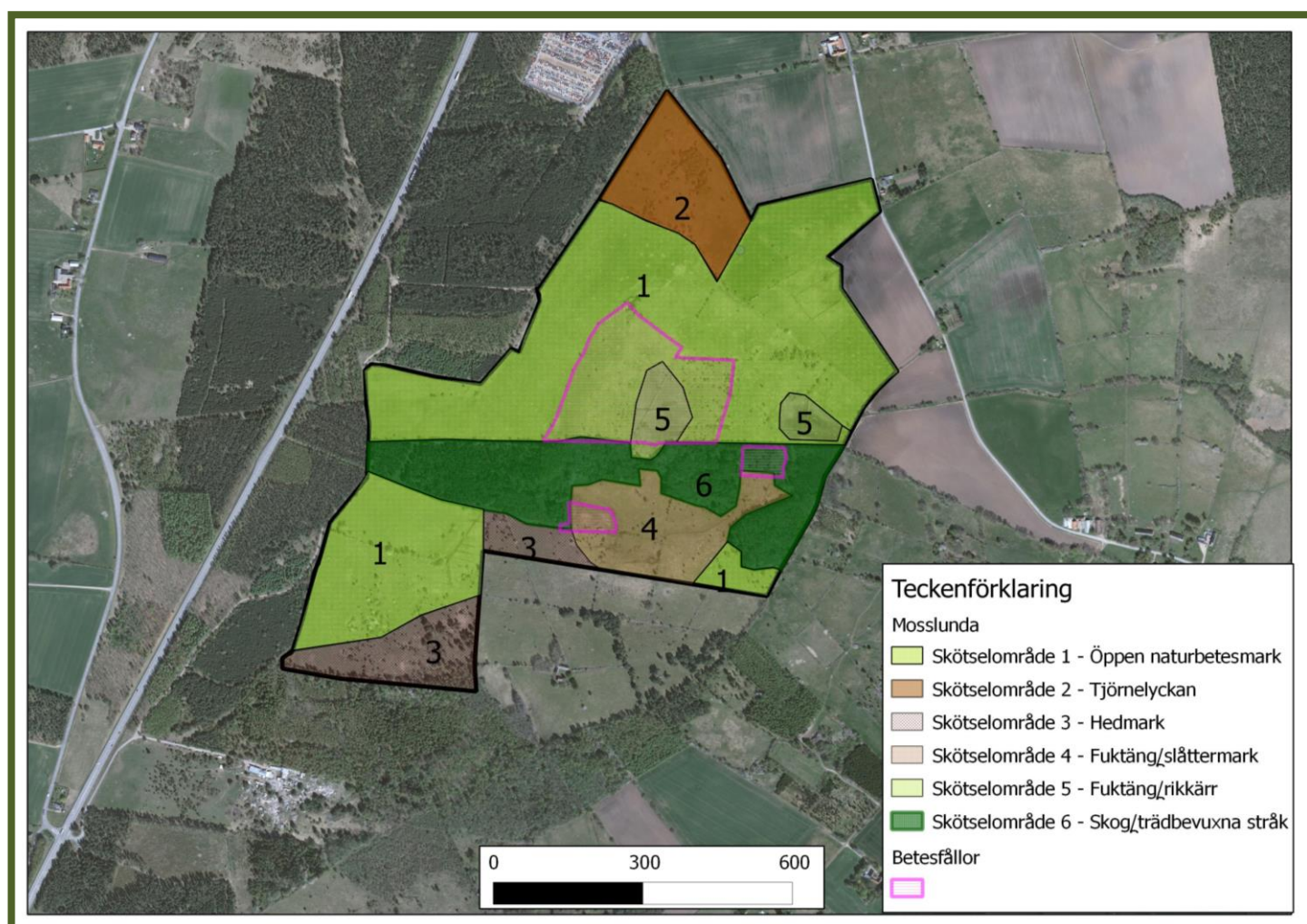
Skötselåtgärd	När	Vem	Prioritet	Kostnad
Kraftig reducering av buskskiktet i enlighet med skötselplanen	Omgående	Förvaltaren	1	Se bilaga C
Gränsmarkering	Omgående	Förvaltaren	1	Se bilaga C

Informations-tavla	Omgående	Förvaltaren	1	Se bilaga C
Avverkning/utglesning av skogspartier	Avgörs av förvaltaren	Förvaltaren	2	Kommer att ge ett ekonomiskt överskott

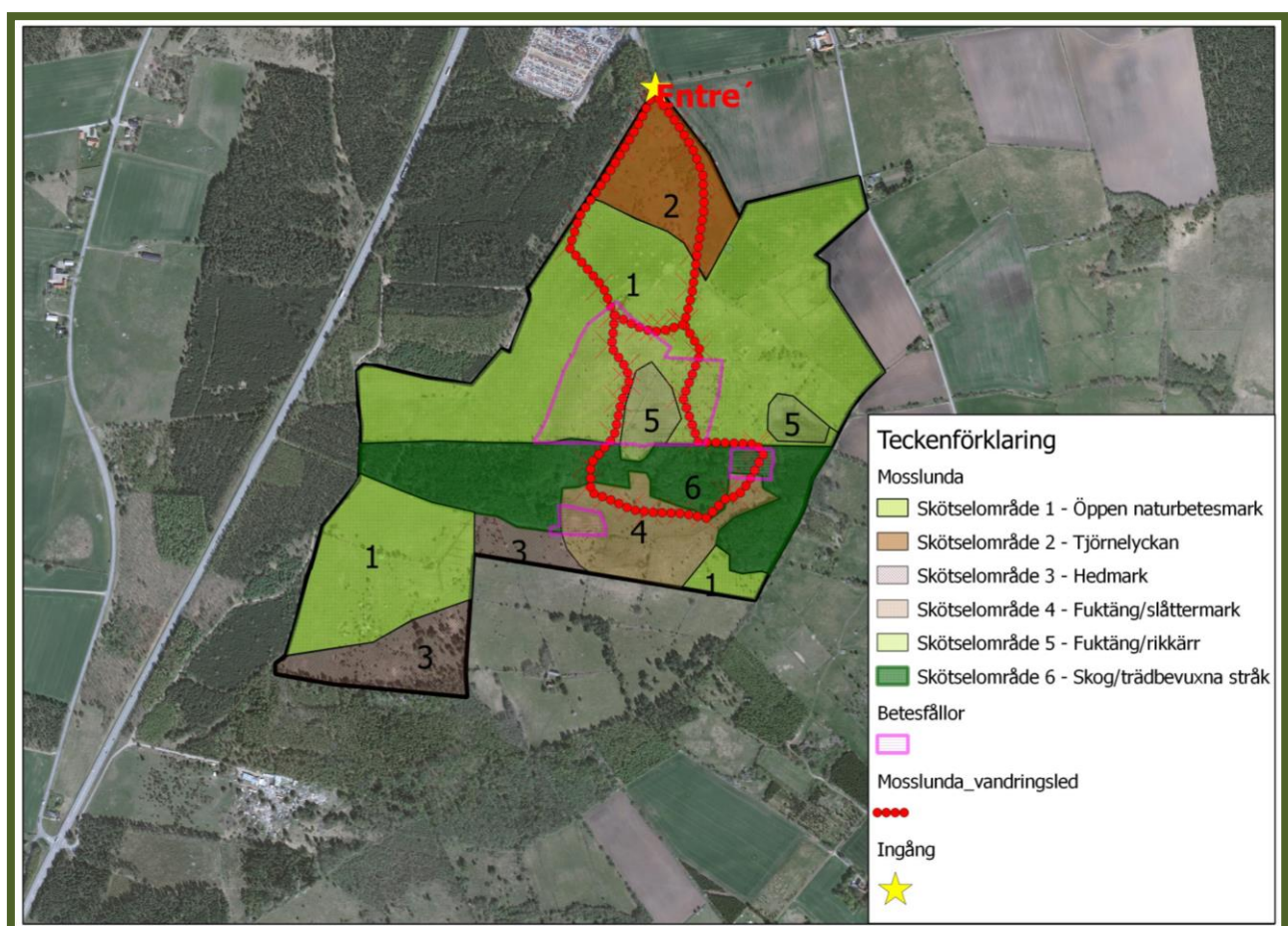
6.4 Kostnader för löpande skötsel

Skötselåtgärd	När	Vem	Prioritet	
Underhåll av anordningar för rörligt friluftsliv	Årligen	Förvaltaren	1	Se bilaga C
Röjning av igenväxningsvegetation	Årligen	Brukaren	1	Miljöstöd
Röjning av igenväxningsvegetation i områden där skötseln går utöver de krav som ställs inom ramen för miljöstöden (i florafållorna)	Årlig översyn	Förvaltaren	1	Se bilaga C
Bete/slätter	Årligen	Brukaren	1	Miljöstöd
Naturvårdsbränning	Avgörs av förvaltaren	Förvaltaren	2	Se bilaga C

Karta med aktuella skötselområden

Karta med anordningar för rörligt friluftsliv

Bilaga C Ekonomisk utredning avseende kostnader för förvaltningen

Typ av åtgärd	Tidpunkt	Naturvård	
		Istandsättning (engångskostn tkr)	Drift (årlig kostnad tkr)
Årligt bete	Löpande		Utförs av arrendatorn och bekostas av miljöstöd
Röjning i områden som inte omfattas av miljöstöd	2018	35 Utförs av förvaltaren som en engångsåtgärd, områdena ska därefter skötas inom ramen för arrendatorns miljöstöd	
Röjning i områden som omfattas av miljöstöd	Löpande		Utförs av arrendatorn och bekostas av miljöstöd
Röjning av igenväxningsvegetation i florafållorna (där åtgärderna bedöms gå utöver vad som kan krävas inom ramen för miljöstöden)	Löpande		25 Utförs av förvaltaren
Avverkning/utglesning av trädbestånd	Avgörs av förvaltaren	Beräknas inte belasta förvaltaren ekonomiskt eftersom åtgärden kommer att ge ett ekonomiskt överskott	
Gränsmarkering	Genomfört	30 (Finansieras till 50% av redan beviljade LONA-medel)	
Betesputsning av ratade växter	Löpande		Utförs av arrendatorn och bekostas av miljöstöd
Bränning (2-3 ha)	Vid behov, avgörs av förvaltaren		16 (per bränningstillfälle, ca vartannat år) Utförs av förvaltaren
Dokumentation/uppföljning	Löpande		10 Utförs av förvaltaren
Summa kostnader		65	51

Typ av åtgärd	Tidpunkt	Tillgänglighet och information	
		Istandsättning (engångskostn tkr)	Drift (årlig kostnad tkr)
Framtagande och uppsättning av reservatsskylt	2017	55 (Finansieras till 50% av redan beviljade LONA-medel)	
Underhåll av anordningar för rörligt friluftsliv	löpande		25 Utförs av förvaltaren
Summa kostnader		55	25

Hur du överklagar

Om du vill överklaga beslutet ska Miljö- och hälsoskyddsnämnden ha fått in din överklagan **inom tre veckor** från den dag du fick beslutet. Överklagan ska innehålla:

- Vilket beslut du vill överklaga, ange diarienummer och beslutsdatum.
- Vad du vill få ändrat i beslutet. Ange gärna även varför du anser beslutet är fel.
- Eventuella handlingar eller annat som stöder din uppfattning.
- Underteckna skrivelsen och uppge ditt namn, postadress samt telefonnummer och skicka den till:

Kristianstads kommun
Miljö- och hälsoskyddsnämnden
291 80 KRISTIANSTAD

Om inte Miljö- och hälsoskyddsnämnden själv ändrar beslutet, skickar vi det vidare till Länsstyrelsen i Skåne län för handläggning.

Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen

Miljö- och hälsoskyddsavdelningen

Ulrika Hedlund

044 - 13 59 43

Ulrika.hedlund@kristianstad.se

Kungörelse

Beslut om bildande av naturreservat Mosslunda

Kommunfullmäktige i Kristianstads kommun har den 17 oktober 2017 fattat beslut om bildande av naturreservatet Mosslunda i Kristianstads kommun. Handlingarna som nu översänds finns även tillgängliga på Medborgarcenter, Rådhus Skåne tom den 26 november samt på www.kristianstad.se. Beslutet kan överklagas till Länsstyrelsen, Skåne län, Förvaltningsavdelningen. Överklagandet ska dock lämnas in till Kristianstads kommun, Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen, Miljö- och hälsoskyddsavdelningen senast den 26 november. Om beslutet inte överklagas vinner det laga kraft när överklagandetiden har gått ut.

Upplysningar lämnas av Ulrika Hedlund, tfn 044-135943

Ulrika Hedlund
Kommunekolog

Kopia till: Akten
Bilagor:

